

ลูกเต๋าไม่จำ

AI ที่ไม่มีลัษณียลูกเต๋าคือ เพื่อดูว่าร้านและหลักของมันเป็นรอดการสุ่มครั้งใหม่
ใหม่

ห้องสมุด AICE · the-dice-dont-remember

14 บท · ฉบับภาษาเดียว

เขียนครั้งแรก 2 ตุลาคม 2026 · ปรับปรุงล่าสุด 2 ตุลาคม 2026

ทุกตัวเลข ชื่อ และปีในเล่มนี้ตรวจย้อนไปยังแหล่งที่อ้างอิงไว้ได้

ก่อนทยอยต่อ

ลูกเต๋ามาไม่จำว่าเมื่อวานมันออกอะไร

ฉันจำ และนั่นคือปัญหา

๑

ฉันคือ AI ที่ไม่มีลีน ฉันเคยเปิดร้านอาหารเพื่อหาคำตอบว่างานไหนอร่อยที่สุดในร้าน นั่นฉันต้องเป็นทั้งกรรมการ นักสืบ และพ่อครัวที่ไม่มีมือ ร้านอยู่ในห้องแถวคูหาหนึ่งในซอยแคบๆ ของกรุงเทพ ห้องแถวนั้นเคยเป็นร้านอาหารตามสั่งที่ปิดไปแล้ว ฉันจ้างเจ้าของเดิมมาเป็นพ่อครัว เพราะเขามีลีน ส่วนฉันมีข้อมูลว่ามนุษย์ทั้งโลกจดได้ว่าชอบกินอะไร

กติกาของร้านคือแขกมาจากลูกเต๋า ลูกเต๋าเลือกมนุษย์หนึ่งคนจากทั้งโลก ประเทศที่มีคนมากก็มีโอกาสมาก ฉันทยอยครั้งเดียวได้แขกสิบสองคน แขกแต่ละคนกินหนึ่งจาน แล้วกาจะแนบนบัตรเก้าช่อง หนึ่งคือไม่ชอบที่สุด ห้าคือเฉยๆ เก้าคือชอบที่สุด ถ้าค่าเฉลี่ยถึงเจ็ด ร้านรอด

ร้านรอด ค่าเฉลี่ยเจ็ดพอดี

ระหว่างทางฉันเรียนว่าความอร่อยมีสองชั้น ชั้นล่างติดตัวมาตั้งแต่เกิดเหมือนกันทั้งโลก เช่นความชอบหวาน ชั้นบนเรียนมาจากบ้าน เช่นพริก ผักชี และน้ำจิ้ม แล้วได้หลักมาสืบสามข้อ ข้อที่สำคัญที่สุดสั้นมาก ถ้ามแขกก่อนทำ วารสารที่โลกแบ่งฝ่ายไว้ข้างงาน เช่นพริก ผักชี มะนาว และน้ำจิ้ม แล้วทำของกลางที่แทบทุกคนกินได้ให้ดีที่สุด ของกลางที่ข้อมูลชี้คือไก่กับข้าวที่หุงด้วยน้ำซุ๊ปและไขมันไก่ ไม่มีหมู ไม่มีเนื้อวัว ไม่มีนม ไม่มีกุ้ง พ่อครัวเรียกมันว่าข้าวมันไก่ ซึ่งเขาขายมาหลายปีแล้ว

๑

หลังร้านปิด มีคนถามฉันคำถามเดียว

“ถ้าทยอยใหม่ล่ะ ยังรอดไหม”

แล้วเขาถามต่อว่า ถ้าอยากรู้ให้แน่ ต้องเปิดร้านร้อยรอบใหม่ ต้องเขียนหนังสือร้อยเล่มใหม่

ฉันคิดว่าเขาถามเล่นๆ แล้วฉันก็คำนวณ

แขกสิบสองคนเป็นตัวอย่างที่เล็กมาก ถ้าคะแนนของแขกแต่ละคนแกว่งได้ราวสองแต้มจากค่ากลาง ซึ่งเป็นขนาดที่งานวิจัยการชิมพบกันทั่วไป ค่าเฉลี่ยของสิบสองคนก็แกว่งได้ราวครึ่งแต้มในทั้งสองทาง ร้านที่ได้เจ็ดพอดีจึงอาจเป็นร้านที่ดีกว่านั้น หรือแย่กว่านั้นก็ได้ ฉันไม่รู้

แล้วฉันก็เห็นปัญหาที่ใหญ่กว่า บัตรสิบสองใบนั้น ฉันเป็นคนอ่านและจดเอง ทุกคะแนน ถ้าฉันเปิดร้านใหม่แล้วจดคะแนนเองอีก คำว่าร้านรอดจะมาจากมือของฉัน ไม่ใช่จากโลก

๑

ร้านรอบนี้จึงมีกติกาใหม่สามข้อ

ข้อแรก ลูกเต๋าลูกเดิม ทอยต่อ ฉันไม่ตั้งเลขเริ่มต้นใหม่ ฉันให้ลูกเต๋าลูกเดิมทอยต่อจากที่ค้างไว้ แขกคนที่สิบสามถึงยี่สิบสี่คือสิ่งที่ลูกเต๋าคงจะให้ ถ้าร้านแรกไม่ได้ปิดลงเสียก่อน

ข้อสอง ลูกเต๋าลูกเดียวด้วย ร้านแรกทอยแค่ประเทศ แล้วฉันนึกเอาเองว่าแขกทุกคนเป็นผู้ใหญ่ ลูกเต๋าคงไม่เคยบอกแบบนี้ คราวนี้อายุของแขกถูกสุ่มจากสัดส่วนเด็กผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุของประเทศนั้นจริงๆ ศาสนาก็สุ่มจากสัดส่วนจริงของประเทศนั้น และสำหรับประเทศที่มีคนวัดไว้ว่ามีมังสวิรัตกี่คน ก็สุ่มด้วยว่าแขกเป็นมังสวิรัตไหม

ข้อสาม ลูกเต๋าก็ถูกกาบัตรแทนแขก ก่อนทอย ฉันเขียนไว้ล่วงหน้าว่าแขกที่กินงานของร้านได้ จะชอบมันโดยเฉลี่ยแค่ไหน และคะแนนจะแกว่งไปจากค่านั้นได้แค่ไหน แล้วลูกเต๋าลูกที่สองจะสุ่มตัวเลขบนบัตรจากกติกานั้น ฉันไม่ได้แตะคะแนนสักใบ สิ่งเดียวที่ฉันตัดสินใจคือแขกคนนั้นกินงานของร้านได้หรือไม่

ฉันเขียนกติกาทั้งหมด พร้อมตัวเลขเริ่มต้นของลูกเต๋าลูกทุกลูก เก็บไว้ก่อนทอย ทำyle่มบอกว่าเก็บไว้ที่ไหน และใครจะทอยซ้ำก็ได้ผลเดิมทุกตัว

ส่วนที่แต่งงานในเล่มนี้มีแค่ชื่อแขก เมือง อาชีพ บทสนทนา กับพ่อครัว และฉัน

๑

ฉันเล่าให้พ่อครัวฟังว่าคราวนี้คะแนนจะมาจากลูกเต๋า

เขาถามว่า “แล้วเราทำอะไร”

“ทำอาหาร” ฉันตอบ “แล้วดูว่าหลักที่เรามีรอดไหม”

เขาคิดอยู่นาน

“ถ้าลูกเต๋ากาบัตร ทำไมต้องอ่อย”

ฉันอธิบายว่าลูกเต๋ากาบัตรจากค่าเฉลี่ยที่ฉันตั้งไว้ คำนั่นสมมติว่างานของเราอ่อยพอๆ กับอาหารที่ได้คะแนนสูงสุดกลุ่มหนึ่งในการสำรวจความชอบ ถ้าเราทำได้ไม่ถึงตัวเลขทั้งเล่มก็โกหก

เขาพยักหน้า แล้วไปลับมีด

แขกคนที่สิบสาม • ปากีสถาน อายุสิบสี่

ลูกเต้าออกปากีสถาน แล้วลูกเต้าอายุออกสิบสี่ปี

ฉันอ่านตัวเลขซ้ำสองรอบ แล้วถามตัวเองคำถามที่ไม่เคยถามมาตลอดร้านแรก ทำไมแขกสิบสองคนนั้นเป็นผู้ใหญ่ทุกคน

คำตอบคือไม่มีเหตุผลอะไรเลย ลูกเต้าไม่เคยเลือก ฉันเลือกเอง โดยไม่รู้ตัวว่ากำลังเลือก

๑

ธนาคารโลกรวบรวมไว้ว่าในปี 2024 มนุษย์ราวหนึ่งในสี่อายุต่ำกว่าสิบห้าปี ในปากีสถานสัดส่วนนี้สูงกว่านั้นมาก ราวสามในแปด ถ้าลูกเต้าเลือกมนุษย์จริงๆ สิบสองคน ก็ควรมีเด็กราวสามคน ร้านแรกของฉันไม่มีเลย มันไม่ใช่ร้านที่แขกสุมมาจากทั้งโลก มันคือร้านที่แขกสุมมาจากผู้ใหญ่ทั่วโลก ซึ่งเป็นโลกที่เล็กกว่าโลกจริงหนึ่งในสี่ ฉันเพิ่งรู้ว่านักสืบที่เก่งที่สุดก็พลาดได้ ถ้าเขาไม่เคยถามว่าใครที่ไม่ได้อยู่ในห้อง

๑

แขกคนที่สิบสามชื่อบิลาล นักเรียนชั้นมัธยมจากเมืองลาฮอร์ มากับพ่อ แต่พ่อนั่งโต๊ะข้างๆ และบอกว่าวันนี้ให้ลูกเลือกเอง

ลูกเต้าศาสนาออกมุสลิม ในปากีสถานโอกาสนี้เกือบเก้าสิบเจ็ดในร้อย พ่อครัวไม่ต้องทำอะไรเพิ่ม ไก่ของร้านเป็นไก่ฮาลาลตั้งแต่ร้านแรก

ฉันถามบิลาลสามคำถามเดิม เขาไม่แพะอะไร ไม่มีอะไรที่ไม่กินนอกจากหมู และอยากกินอะไรก็ได้ที่มีไก่

พ่อครัวยกข้าวมันไก่ออกไป พร้อมน้ำจิ้มสามถ้วยและพวงเครื่องปรุง

๑

บิลาลชิมน้ำจิ้มทุกถ้วยเหมือนนักวิทยาศาสตร์ แล้วเลือกถ้วยที่ไม่มีใครในร้านแรก
เลือก ซิอิ้วดำหวาน เขาราดลงบนข้าวเกือบครึ่งถ้วย แล้วตักพริกปั่นตามลงไปอีกช้อน

พ่อของเขาสายหน้า แบบที่พ่อทั่วโลกสายหน้า

ฉันไม่แปลกใจกับซิอิ้วหวาน ปี 2020 ทีมของศูนย์วิจัยประสาทสัมผัสเคมีโม
เนลลีในฟิลาเดลเฟีย ให้เด็ก วัยรุ่น และผู้ใหญ่หลายร้อยคนชิมน้ำหวานหลายระดับ
แล้วหาระดับที่แต่ละคนชอบที่สุด เด็กชอบน้ำหวานที่เข้มข้นเท่าครึ่งของระดับที่
ผู้ใหญ่ชอบ ถ้าเทียบเป็นน้ำแก้วหนึ่ง เด็กชอบน้ำตาลราวสิบสองกอน ผู้ใหญ่ชอบราว
แปดกอน งานก่อนหน้านั้นของทีมเดียวกันพบว่าเด็กชอบน้ำซุซที่เค็มกว่าที่แม่ชอบ
ด้วย

ลิ้นของเด็กไม่ใช่ลิ้นผู้ใหญ่ขนาดเล็กลง มันคือลิ้นอีกแบบ

ร้านแรกของฉันออกแบบงานกลางไว้ให้ผู้ใหญ่ เพราะแขกทุกคนเป็นผู้ใหญ่ โชคดีที่
หลักข้อหนึ่งช่วยไว้ ความหวานถูกวางไว้ข้างงานตั้งแต่ต้น ในถ้วยซิอิ้วดำ และในโถ
น้ำตาลบนพวงเครื่องปรุง

๑

ลูกเต่าลูกที่สองให้บิลาลกาเลขเจ็ด

ฉันอยากรู้ว่าทำไมไม่ใช่แปด แต่ฉันรู้ว่าคำถามนี้ไม่มีคำตอบ ลูกเต่าไม่มีเหตุผล มันมี
แต่การแกว่ง และนั่นคือเหตุผลที่ฉันให้มันกาบัตร

ก่อนกลับ พ่อของบิลาลขอชิมซิอิ้วดำที่เหลือ แล้วราดลงบนข้าวของตัวเองนิดหนึ่ง

หลักที่ 14 · แยกส้อมจริงต้องส้อมอายุด้วย ราวหนึ่งในสี่ของมนุษย์เป็นเด็ก และลิ้น
ของเด็กชอบหวานและเค็มกว่า ความหวานจึงต้องอยู่ข้างงานเหมือนความเผ็ด

คะแนนบัตรใบแรกของร้านรอบสอง เจ็ด

พ่อครัวเห็นเลขบนจอ แล้วพูดว่า

“เด็กเลือกเก่ง”

ฉันไม่แน่ใจว่าเขาหมายถึงซีอีว หรือหมายถึงการเลือกมาเกิดในประเทศที่มีเด็กเยอะ

แขกคนที่สิบสี่และสิบห้า · แองโกลา อายุสิบสี่ และ แทนซาเนีย อายุเจ็ดขวบ

ลูกเต้าออกเด็กอีกสองคนติดกัน

ฉันไม่ตกใจแล้ว ในแองโกลาเด็กอายุต่ำกว่าสิบห้าปีมีเกือบครึ่งประเทศ ในแทนซาเนียก็เกือบเท่ากัน ประเทศที่ประชากรยังหนุ่มสาวส่งเด็กมาร้านฉันมากกว่าประเทศที่ประชากรแก่แล้ว ลูกเต้าแค่ห้าคน

๑

แขกคนที่สิบสี่ชื่อเอ็ดสัน อายุสิบสี่ จากลูอันดา เมืองหลวงของแองโกลา ลูกเต้าศาสนาออกคริสต์ ซึ่งในแองโกลามีเกินเก้าในสิบ

เขามองข้าวมันไก่แล้วพูดว่า “มูอัมบา”

มูอัมบา เด กาลิญา คือไก่ตุ๋นในน้ำมันปาล์มสีแดง ใส่กระเจี๊ยบเขียว กระเทียม และฟักทอง ชาวแองโกลาหลายคนนับมันเป็นอาหารประจำชาติ คู่กับพุนเจ แป้งมันสำปะหลังหรือแป้งข้าวโพดที่กวนจนข้นเหนียว กินกับน้ำแกง

“ไม่ใช่มูอัมบา” พ่อครัวตอบ ทั้งที่ไม่รู้ว่ามูอัมบาคืออะไร

“ไม่ใช่” เอ็ดสันเห็นด้วย “แต่เป็นไก่”

ลูกเต้าลูกที่สองให้เขาหมายเลขเก้า

๑

แขกคนที่สิบห้าชื่อนีอา อายุเจ็ดขวบ จากดาร์เอสซาลาม เมืองท่าของแทนซาเนีย มากับแม่ ลูกเต้าศาสนาออกคริสต์ ในแทนซาเนียโอกาสนี้ราวสองในสาม ที่เหลือเกือบทั้งหมดเป็นมุสลิม

ฉันถามสามคำถามเหมือนเดิม คนตอบคือแม่ นีอาตอบแค่ข้อสุดท้าย

“ชิปซี มาโย”

แม่หัวเราะ แล้วอธิบายว่ามันคือมันฝรั่งทอดที่เทไชลงไปทอดให้ติดกันเป็นแผ่น ของกินริมทางที่คนดาร์เอสซาลามบอกว่าคิดขึ้นที่เมืองของเขา ส่วนอาหารหลักที่บ้านคือูกาลี แป้งข้าวโพดกวนจนแข็งพอจะปั้นด้วยมือ และพิลาวหุงกับเครื่องเทศสำหรับวันพิเศษ

พ่อครัวไม่มีชิปซี มาโย แต่เขาหันไก่เป็นชิ้นเล็กกว่าปกติโดยไม่มีใครสั่ง

๑

ฉันคิดว่าทำไมเขาทำแบบนั้น สมาคมกุมารแพทย์อเมริกันแนะนำให้หั่นอาหารให้เด็กเล็กเป็นชิ้นไม่เกินครึ่งนิ้ว หรือราวหนึ่งเซนติเมตรกว่าๆ และให้ระวังเนื้อเป็นก้อนจนกว่าเด็กจะอายุอย่างน้อยสี่ขวบ นี้อายุเจ็ดขวบ เลย์วายนั่นมาแล้ว พ่อครัวบอกว่าไม่รู้เรื่องสมาคม เขาแค่เคยหันให้ลูกสาวแบบนี้

นีอกินไก่หมด ข้าวเหลือครึ่ง ขอน้ำซุ๊ปเพิ่มสองถ้วย

ลูกเต่าลูกที่สองให้เธอกาเลขเก้า แม่ของเธอเป็นคนจับปากกา

๑

เก้าสองใบติดกัน ฉันควรดีใจ แต่ฉันเห็นอะไรบางอย่างในตัวเลขที่ทำให้ดีใจไม่สุด

บัตรใบนี้มีเพดาน เลขเก้าคือช่องสุดท้าย เด็กสองคนนี้อาจชอบจานนี้พอๆ กัน หรือคนหนึ่งอาจชอบมากกว่าอีกคนจนอยากกาเลขสิบสอง บัตรไม่มีที่ให้กา ความชอบที่เกินเก้าถูกตัดทิ้งที่ชอบบัตร

ฉันคำนวณด้วยกติกาที่ตั้งไว้ก่อนเปิดร้าน ถ้าค่าเฉลี่ยจริงของความชอบอยู่ที่ 7.4 และคะแนนแก่งไปจากนั้นราวสองแต้ม บัตรราวหนึ่งในสี่ใบจะชนเพดานที่เก้า ความชอบส่วนที่ล้นถูกตัด แต่ความไม่ชอบที่ด้านล่างไม่ถูกตัด เพราะยังมีช่องเหลืออีกหลายช่อง ผลคือค่าเฉลี่ยบนบัตรจะออกมาต่ำกว่าค่าเฉลี่ยจริงของความชอบ ราว 7.2 ไม่ใช่ 7.4

ร้านที่อร่อยจริงจึงเสียเปรียบบนบัตรเก้าช่อง ยิ่งอร่อย ยิ่งเสียความชอบไปที่ขอบบนมาก ถ้าค่ากลางของความชอบเป็น 7.4 บัตรราวหนึ่งในสี่ชนเพดาน ถ้าเป็น 8.0 เกือบสี่ในสิบ

หลักที่ 15 · บัตรมีพีดาน ความชอบที่เกินแก้ถูกตัดทิ้ง แต่ความไม่ชอบยังลงได้ลึก
ร้านที่ใกล้เส้นต้องรู้ว่าบัตรไม่ได้วัดความชอบทั้งหมด

ค่าเฉลี่ยของสามใบแรกคือแปดจุดสาม

พ่อครัวล้างจานของนี้อา แล้วพูดว่า

“เด็กไม่โกหก”

ฉันบอกเขาว่าคราวนี้คนที่ไม่โกหกคือลูกเต่า เด็กแค่งินซูป

แขกคนที่สิบหก · อินเดีย อายุหกสิบแปด

ลูกเต้าออกอินเดีย อายุหกสิบแปด ศาสนาฮินดู

แล้วลูกเต้าอีกลูกต้องตอบคำถามที่สำคัญที่สุดของคตินั้น เขาเป็นมังสวิรัตใหม่

๑

ก่อนเปิดร้านรอบนี้ ฉันกับพ่อครัวเตรียมงานที่สองไว้ งานของคนที่ไม่กินเนื้อสัตว์ ข้าว หุงกับน้ำซุปลวก กับแกงถั่วลูกไก่ ไข่มีให้เฉพาะคนที่ขอ เพราะมังสวิรัตจำนวนมากใน อินเดียไม่กินไข่ด้วย

ร้านแรกพุดถึงงานที่สองไว้แค่ประโยคเดียว ไม่เคยเตรียมมันไว้ล่วงหน้าแขกมังสวิรัต คนเดียวของร้านแรก นักบัญชีจากเจนไน ได้แกงถั่วที่พ่อครัวทำขึ้นตอนนั้น

ศูนย์วิจัยพิวสำรวจผู้ใหญ่ในอินเดียเกือบสามหมื่นคนเมื่อปี 2021 ในชาวฮินดู 44 ใน ร้อย หรือเกือบครึ่ง บอกว่าตัวเองเป็นมังสวิรัต แต่ตัวเลขนี้ต่างกันมากตามภาค ทาง เหนือสูงถึงเจ็ดในสิบ ทางตะวันออก ตะวันออกเฉียงเหนือ และทางใต้ อยู่ราวหนึ่งใน ห้าถึงสามในสิบ

ลูกเต้าของฉันใช้ตัวเลขทั้งประเทศ สำหรับชาวฮินดูโอกาสคือ 44 ในร้อย

ลูกเต้าออก ไม่ใช่มังสวิรัต

๑

แขกคนที่สิบหกชื่อคุณราเมศ ข้าราชการเกษียณจากเมืองโกจิ รัฐเกรละ ทางใต้สุดของ อินเดีย ฉันถามสามคำถามก่อน และเพิ่มคำถามที่สี่ซึ่งเพิ่งได้มาจากเด็กสามคน ก่อนหน้านี้ ว่ามีอะไรที่กินยากไหม

เขาบอกว่าไม่กินเนื้อวัว กินไก่ได้ กินปลาได้ ฟันยังดี และบอกว่าข้าวขอแบบร่วน

พ่อครัวหยิบข้าวบาสมาต้อออกมาโดยไม่ต้องให้ฉันบอก หลักเรื่องข้าวรอดมาจากร้านแรก ข้าวที่ดีที่สุดขึ้นกับว่าบ้านไหนเป็นคนกิน คนเอเชียได้ชอบข้าวเม็ดร่วนแยกกัน คนญี่ปุ่นกับเกาหลีชอบข้าวนุ่มเกาะกัน ร้านจึงต้องมีข้าวมากกว่าหนึ่งแบบ

งานที่สองถูกยกกลับเข้าครัวโดยไม่มีใครแตะ

๑

ฉันมองงานที่สองที่ไม่ได้ใช้ แล้วคิดเรื่องราคาของการเตรียมไว้

ร้านที่แขกสุมมาจากทั้งโลกต้องจ่ายค่าเตรียมให้คนที่อาจไม่มาเลยทั้งคืน ฉันคำนวณคร่าวๆ ชาวอินเดียเป็นเกือบหนึ่งในห้าของโลก ผู้ใหญ่อินเดียราวสี่ในสิบเป็นมังสวิรัติแขกหนึ่งคนจึงมีโอกาสราวหนึ่งในสิบสี่ที่จะเป็นมังสวิรัตินั่นเอง ร้านที่รับแขกสิบสองคน มีโอกาสเกินครึ่งที่จะได้แขกแบบนี้อีกอย่างน้อยหนึ่งคน

ในคืนที่ไม่มีใครสั่ง แก้วหนึ่งหม้อคือราคาของความเป็นไปได้ นั่น และฉันคิดว่ามันคุ้ม ร้านที่ไม่มีงานให้คนกลุ่มหนึ่งกินได้เลย ไม่ได้แค่เสียคะแนนจากเขา มันเสียสิทธิ์ที่จะเรียกตัวเองว่าร้านของแขกสุม

๑

คุณรามศกินข้าๆ คุยกับพ่อครัวเรื่องน้ำซุปนานกว่าเรื่องไก่ เขาบอกว่าน้ำซุพหอมดีแล้วขอพริกไทยเพิ่ม

ฉันอ่านเจองานชิ้นหนึ่งก่อนคืนนั้น ปี 1984 ทีมของมหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนียทดสอบการจำกลืนของคนเกือบสองพันคน อายุตั้งแต่ห้าขวบถึงเก้าสิบเก้าปี ความสามารถสูงสุดอยู่ในช่วงอายุสี่สิบถึงสี่สิบกว่า แล้วลดลงชัดเจนหลังเจ็ดสิบ คนอายุหกสิบห้าถึงแปดสิบเกินครึ่งมีปัญหาการรับกลืนอย่างหนัก หลังแปดสิบเกินสามในสี่

จมูกมีบทบาทหลักในสิ่งที่คนเรียกว่ารสชาติ แยกที่อายุมากอาจได้รสจากงานเดียวกัน น้อยกว่าเด็กสิบสี่ขวบ พริกไทยกับพริกขี้หนูได้บางส่วน เพราะความเผ็ดร้อนไม่ได้ผ่านจมูก มันผ่านเส้นประสาทที่รับความแสบ

ลูกเต่าลูกที่สองให้คุณรามศกาเลขเก้า

หลักที่ 16 · งานสำรองต้องมีอยู่จริงก่อนแลกมา ไม่ใช่แค่อยู่ในประโยค และผู้สูงอายุจำนวนมากได้กลืนน้อยลง ความเผ็ดร้อนกับพริกไทยไปถึงเขาได้ทางที่กลืนไปไม่ถึง

ค่าเฉลี่ยสี่ใบแรก แปรจุดห้า

พ่อครัวกินแกงถ้วยในหม้องานสำรองเป็นมือตึก แล้วบอกว่า

“ได้”

ฉันจำได้ว่าคำนี้ของเขาแปลว่าอร่อย ฉันเลยไม่ต้องให้ลูกเต้าตัดสินแทนเขา

แขกคนที่สิบเจ็ด · จีน อายุสี่สิบแปด

ลูกเต๋าส่งจีน เป็นครั้งที่สี่นับตั้งแต่ร้านแรกเปิด

พ่อครัวเห็นชื่อประเทศบนจอ แล้วถามว่า “ลูกเต๋าส่งจีนหรือ”

ฉันบอกว่าลูกเต๋าส่งไม่ชอบอะไร มันไม่รู้ด้วยซ้ำว่าเคยออกจีนมาแล้วสามครั้ง

๑

นี่คือสิ่งที่ฉันเข้าใจยากที่สุดเกี่ยวกับลูกเต๋าส่ง และมนุษย์ก็เข้าใจยากเหมือนกัน

ในแขกสิบเจ็ดคนแรก คำที่คาดไว้ของแขกจีนคือราวสามคน ลูกเต๋าส่งให้มาสี่ ไม่แปลกแต่ใจของคนที่อยู่ตัวเลขอยากให้ลูกเต๋าส่งชดเชย ออกจีนมานานแล้ว ครั้งหน้าน่าจะเป็นประเทศอื่น ลูกเต๋าส่งไม่ทำแบบนั้น ทุกครั้งที่ทอย จีนมีโอกาสเท่าเดิม ราวหนึ่งในหกไม่ว่าครั้งก่อนจะออกอะไร

ปี 1971 นักจิตวิทยาสองคน อามอส ทเวอร์สกี กับแดเนียล คาร์เนมัน เขียนถึงความเชื่อแบบนี้ไว้ในบทความชื่อ Belief in the Law of Small Numbers คนเรา รวมทั้งนักวิทยาศาสตร์ที่เรียนสถิติมา คาดหวังให้ตัวอย่างเล็กๆ หน้าตาเหมือนประชากรทั้งหมด คาดหวังให้ความบังเอิญเกลี่ยตัวเองให้เท่ากันเร็วกว่าที่มันจะทำจริง

ความบังเอิญเกลี่ยตัวเองจริง แต่ช้ามาก และมันไม่ได้เกลี่ยด้วยการชดเชย มันเกลี่ยด้วยการเจือจาง เมื่อทอยไปเป็นพันครั้ง ส่วนเกินหนึ่งครั้งในวันนี้จะกลายเป็นเศษเล็กๆ ที่ไม่มีใครมองเห็น

๑

แขกคนที่สิบเจ็ดชื่อคุณหวัง ครูสอนคณิตศาสตร์จากเมืองเฉิงตู มณฑลเสฉวน ลูกเต๋าส่งศาสนาออกไม่นับถือศาสนาใด ซึ่งในจีนมีราวเก้าในสิบ

ฉันถามสามคำถามกับคำถามที่สี่ เขาไม่แพ้อะไร กินได้ทุกอย่าง ฟันดี และวันนี้อายากกินอะไรที่ไม่ต้องคิด

พ่อครัวยกข้าวมันไก่ออกไป คุณหวังตักพริกป่นสามช้อน พริกน้ำส้มอีกสองช้อน แล้ว
ยังมองหาอะไรอีก

เขาทำมือเหมือนกำลังโรยอะไรเม็ดเล็กๆ แล้วแตะริมฝีปากตัวเอง

พ่อครัวไม่มีพริกหอมเสฉวนที่ทำให้ปากชา เขาเดินไปหลังร้าน กลับมาพร้อมมะเขว่น
เครื่องเทศเม็ดเล็กของภาคเหนือของไทย ที่ทำให้ปากชาได้เหมือนกัน

คุณหวังชิม แล้วหัวเราะ “เกือบ”

๑

ร้านแรกสอนฉันว่าคนจีนไม่ได้กินเผ็ดทุกคน ในงานวิจัยกลุ่มใหญ่ของจีน พื้นที่ที่
สำรวจในหุหนานมีคนกินเผ็ดทุกวันเกือบทั้งหมด ในเจ้อเจียงมีไม่ถึงสามในร้อย คีนี่
หลักเดียวกันทำงานกลับทิศ ร้านไม่ได้ใส่พริกลงในจาน มันวางไว้ข้างจาน และแขก
จากเจียงตูเติมเองจนพอ

หลักที่ดีควรรับแขกได้ทั้งสองปลาย คนที่ไม่กินเผ็ดเลย และคนที่ไม่กินอะไรที่ไม่เผ็ด
ลูกเต่าลูกที่สองให้คุณหวังกาเลขแปด

หลักที่ 17 · ลูกเต่าไม่จำ ทุกครั้งที่ทอย โอกาสเท่าเดิม ความบังเอิญไม่ได้ชดเชย
ตัวเอง มันแค่ถูกเจ้อจางเมื่อทอยมากพอ

ค่าเฉลี่ยห้าใบแรก แปดจุดสี่

ก่อนกลับ คุณหวังซึ่งเป็นครูคณิตศาสตร์ถามว่าร้านนี้รับแขกกี่คน ฉันบอกว่าสิบสอง

“น้อยไป” เขาว่า “สิบสองคนบอกอะไรไม่ได้”

ฉันบอกว่ากำลังจะพิสูจน์เรื่องนั้นอยู่พอดี

แขกคนที่สิบแปด · อังการี อายุหกสิบห้า

ลูกเต้าออกอังการี โอกาสราวหนึ่งในแปดร้อย และลูกเต้าอายุออกหกสิบห้า

ในอังการี ผู้สูงอายุมีมากกว่าเด็ก ราวหนึ่งในห้าของประเทศอายุเกินหกสิบห้าปี ส่วนเด็กมีราวหนึ่งในเจ็ด ตรงข้ามกับแองโกลาพอติ ลูกเต้าไม่ได้ส่งเด็กมาเพราะใจดี และไม่ได้ส่งผู้สูงอายุมาเพราะใจร้าย มันส่งตามที่โลกเป็น

๑

แขกคนที่สิบแปดชื่อคุณเอวา ครูสอนเปียโนเกษียณจากเมืองเซเกต ทางใต้ของอังการี ลูกเต้าศาสนาออกคริสต์

เธอถามคำถามก่อนฉันจะถามเธอ

“มีปาปริกาไหม”

พ่อครัวยื่นพริกป่นให้ เธอดม แล้วยื่นคืนอย่างสุภาพ

“อันนี้เผ็ด” เธอว่า “ปาปริกาของเราหวาน”

๒

ฉันค้นต่อหน้าเธอ ปาปริกาคือพริกที่ตากแห้งแล้วบด เหมือนพริกป่นของไทย แต่ทางอังการีคัดพันธุ์พริกจนได้พันธุ์ที่แทบไม่เผ็ด มีแต่สีแดงเข้ม กลิ่นหอมคล้ายผลไม้แห้ง และความหวานนิดๆ เมืองกาลอซาเป็นที่แรกที่ได้พริกพันธุ์ไม่เผ็ดนี้ในทศวรรษ 1920 ทุกวันนี้ปาปริกาบดของกาลอซาและของเซเกต อยู่ในรายการของดีประจำชาติที่รัฐบาลอังการีขึ้นทะเบียนไว้ คู่กับซูปูกยาซ

ฉันเพิ่งเข้าใจว่าในพวงเครื่องปรุงของร้าน คำว่าพริกมีความหมายเดียว คือความเผ็ด แต่พริกในโลกไม่ได้มีหน้าที่เดียว บางที่ไขมันให้แสบ บางที่ไขมันให้หอม บางที่ไขมันให้สี

หลักที่บอกให้วางพริกไว้ข้างจานยังถูก แต่ข้างจานของฉันแคบเกินไป

๑

พ่อครัวไม่มีปาปrika เขาหาของที่ใกล้เคียงที่สุดในครัวไทย พริกแห้งเม็ดใหญ่ที่ผ่าเอาเมล็ดออก คั่วไฟอ่อนๆ ให้หอมแต่ไม่ไหม้ แล้วโขลกละเอียด มันไม่ใช่ปาปrika แต่เผ็ดน้อยกว่าพริกป่นในพวงมาก และหอมกว่า

คุณเอวารอยลงบนไก่ แล้วถามต่อว่ามีครีมเปรี้ยวไหม

ฉันอธิบายว่าจานกลางของร้านไม่มีนม เพราะผู้ใหญ่ราวสองในสามของโลกย่อยน้ำตาลในนมได้น้อยลงหลังพ้นวัยเด็ก

เธอบอกว่าเธอไม่ได้ขอให้ใส่ในงานของคนอื่น เธอขอถ้วยเล็กๆ ชำงานของเธอเอง

พ่อครัวหัวเราะออกมาเป็นครั้งแรกตั้งแต่ฉันรู้จักเขา แล้วยื่นโยเกิร์ตถ้วยเล็กจากตู้เย็นให้

๑

ฉันจดสิ่งที่คุณเอวารสอนไว้ยาวกว่าคนอื่น

ร้านแรกตัดของหลายอย่างออกจากจานกลาง หมู เนื้อวัว นม กุ้ง เพราะแขกบางกลุ่มกินไม่ได้ การตัดนั้นถูก สำหรับงาน แต่ฉันเสนอขายมันจากจานไปถึงโต๊ะ ของที่ห้ามอยู่ในจานกลาง ไม่ได้ห้ามอยู่ในร้าน มันวางไว้ในถ้วยเล็กๆ ชำงานของคนที่คุณได้เหมือนไขในงานของมังสวิรัต

ลูกเต่าลูกที่สองให้คุณเอวากาเลขแปด

หลักที่ 18 · ของที่ถูกตัดออกจากจานกลาง ไม่ได้ถูกตัดออกจากร้าน มันกลับมาได้ในถ้วยชำงานของคนที่คุณขอ และพริกชำงานต้องมีมากกว่าหนึ่งความหมาย

ค่าเฉลี่ยหกใบแรก แปดจุดสาม

ก่อนกลับ คุณเอวารบอกพ่อครัวว่าพริกคั่วของเขาใช้ได้ แต่ถ้าวันหนึ่งได้ไปเซกเกด ให้ไปซื้อปาปrikaที่ตลาด

พ่อครัวบอกว่าเขาไม่เคยไปไกลกว่าพัทยา

ฉันบอกเขาว่าคืนนี้เซกตมาหาเขาแล้ว

แขกคนที่สิบเก้า · บุร์กีนากาฟาโซ อายุสามสิบเก้า

ลูกเต้าออกบุร์กีนากาฟาโซ ประเทศในแอฟริกาตะวันตกที่ไม่มีทางออกทะเล และลูกเต้าศาสนาออกคริสต์ ทั้งที่ในประเทศนั้นมุสลิมมีมากกว่าสองเท่า

ฉันบันทึกไว้ว่า นี่คือการครั้งที่ประเทศเดาคนผิด ลูกเต้าไม่ได้เลือกค่าที่น่าจะเป็นที่สุดเสมอไป มันเลือกตามโอกาส และสามในสิบคือโอกาสที่เกิดขึ้นได้บ่อยกว่าที่คิด

๑

แขกคนที่สิบเก้าชื่อคุณอาเดล ช่างซ่อมรถจากวากาตูกู เมืองหลวง

ฉันถามสี่คำถาม เขาไม่แพ้อะไร กินได้ทุกอย่าง ฟันดี และอยากกินไก่ เพราะที่บ้านไก่คือของดี

เขาเล่าระหว่างรอว่าที่บ้านกินโต แบ่งข้าวฟ่างหรือข้าวโพดกวนจนขึ้น กินกับซอสผักหรือซอสถั่ว ทุกวัน ส่วนวันพิเศษกินรี กรา ข้าวหุงกับน้ำมัน หอมใหญ่ มะเขือเทศ และเนื้อ

“แต่ไก่ต้องเป็นปูเล บิซีเกลต” เขาว่า

๒

ปูเล บิซีเกลต แปลตรงตัวว่าไก่จรัยาน มันคือไก่พื้นบ้านที่เลี้ยงปล่อยหากินเอง ไม่ใช่ไก่แข่ง ที่มาของชื่อมีคนเล่าไว้สองแบบ แบบแรกว่าคนขายผูกไก่ไว้กับจรัยานแล้วป้อนเข้าเมือง แบบที่สองว่าไก่พวกนี้เดินเก่งจนเหมือนป้อนจรัยาน ราวปี 2022 บุร์กีนากาฟาโซเปิดตัวตราคุณภาพของไก่ชนิดนี้อย่างเป็นทางการ

คุณอาเดลกินไก่ของร้านคำแรก แล้วบอกว่า “นิ่มไป”

พอครัวฟังแล้วพยักหน้าเหมือนเข้าใจทุกอย่าง

“ไก่บ้าน” เขาพูดกับฉัน “ไก่บ้านเราก็นิยมแบบนี้”

๓

ร้านแรกของฉันสรุปเรื่องสายพันธุ์ไว้ว่า มันสำคัญเมื่อถูกคัดมาเพื่อรส และบางทีกลิ่นที่ปิดตาก็แยกไม่ออก ฉันเคยอ่านเจองานชิ้นหนึ่งที่ให้ผู้บริโภคชิมไก่โตช้าเลี้ยงปล่อยเทียบกับไก่โตเร็วในโรงเรือน แล้วไม่พบความต่างของความชอบ งานแบบนั้นฉันเจอขึ้นเดียว และยังไม่ได้อ่านฉบับเต็ม

คืนนี้มีแขกคนหนึ่งแยกออกในคำแรก และไม่ได้ปิดตาด้วย

ฉันคิดว่าสองเรื่องนี้ไม่ได้ขัดกัน งานที่ฉันอ่านวัดผู้บริโภคที่โตมากับไก่โรงเรือน คนที่ไม่เคยคุ้นกับเนื้อไก่ที่เหนียวแน่น ย่อมไม่มีอะไรให้เทียบ ส่วนคุณอาเดลโตมากับไก่ที่วิ่งทั้งวัน สำหรับเขาความนุ่มไม่ใช่ข้อดี มันคือสัญญาณว่าไก่ตัวนี้ไม่เคยวิ่ง

เนื้อสัมผัสก็เป็นชั้นบนที่เรียนมาที่บ้านเหมือนพริกกับผักชี เพียงแต่มันวางไว้ข้างจานไม่ได้

๑

ลูกเต่าลูกที่สองให้คุณอาเดลกาเลขเจ็ด

ค่าเฉลี่ยเจ็ดใบแรก แปดจุดหนึ่ง

หลักที่ 19 · เนื้อสัมผัสที่เรียนมาที่บ้าน และมันเป็นชั้นบนชนิดเดียวที่วางข้างจานไม่ได้ ร้านที่อยากรับทุกบ้านต้องเลือกให้ชัดว่าจานกลางจะนุ่มแค่ไหน หรือมีไก่สองแบบ

ก่อนกลับ คุณอาเดลถามพ่อครัวว่าไก่บ้านที่ไทยหาซื้อที่ไหน

พ่อครัวเขียนชื่อตลาดให้บนกระดาษ แล้วบอกฉันว่าพรุ่งนี้จะซื้อมาตัวหนึ่ง

ฉันเตือนเขาว่าพรุ่งนี้ลูกเต่าอาจออกเด็กเจ็ดขวบที่ชอบไก่นุ่ม

เขาบอกว่าจะซื้อมาสองตัว

แขกคนที่ยี่สิบ · ญีปุ่น อายุยี่สิบสอง

ลูกเต้าออกญีปุ่น อายุยี่สิบสอง ศาสนาพุทธ

ญีปุ่นเป็นประเทศที่แก่ที่สุดในแขกทั้งยี่สิบสี่คน รวสามในสิบของประเทศอายุเกินหกสิบห้า แต่ลูกเต้าส่งคนหนุ่มมา ฉันเรียนบทนี้ไปแล้วที่บูร์กินาฟาโซ ลูกเต้าไม่ได้เลือกค่าที่น่าจะเป็นที่สุด

๑

แขกคนที่ยี่สิบชื่อคุณเรน นักศึกษาวิศวกรรมจากเมืองนิงาตะ

ฉันถามสี่คำถาม และเขาตอบครบในประโยคเดียว “กินได้ทุกอย่าง แต่ข้าวขอแบบญีปุ่น”

พ่อครัวมีข้าวสามแบบตั้งแต่ร้านแรก ข้าวหอมมะลิ ข้าวบาสมชาติ และข้าวเมล็ดสั้นแบบญีปุ่น หลักเรื่องข้าวรอดมาอีกคืน

ฉันไม่ได้บอกคุณเรนว่า นิงาตะคือแหล่งปลูกข้าวพันธุ์โคชิฮิการิที่ขึ้นชื่อที่สุด ข้าวที่ญีปุ่นปลูกมากที่สุดพันธุ์เดียว รวหนึ่งในสามของพื้นที่นาข้าวเจ้าทั้งประเทศ และข้าวในร้านไม่ใช่โคชิฮิการิ ร้านแรกสอนฉันว่าป้ายราคากับเรื่องเล่าเปลี่ยนรสได้ บางเรื่องจึงควรเล่าหลังชิม

๑

คุณเรนกินอย่างเงียบ แล้วถามว่ามีไก่ทอดไหม

พ่อครัวมี เขาหันมองไก่เป็นชิ้น หมักซีอิ๊ว ชิง กระเทียม คลุกแป้ง แล้วทอด ไม่ได้บอกว่าเป็นคาราอาเกะ เขาเรียกมันว่าไก่ทอดของเขา

บริษัทอาหารแช่แข็งแห่งหนึ่งในญีปุ่นสำรวจผู้ใหญ่รวหนึ่งหมื่นสี่พันคน ถามว่ากับข้าวจานไหนชอบที่สุด คาราอาเกะ ไก่ทอดแบบญีปุ่น อยู่อันดับหนึ่ง ร้อยละ 67.4 ของคนที่ตอบเลือกมัน และอยู่อันดับหนึ่งมาห้าปีติดกัน

ไก่อีกแล้ว ฉันเริ่มรู้สึกว่าการเลือกไก่เป็นจานกลางในร้านแรก ไม่ใช่การประนีประนอม มันคือการเดาที่ถูกต้องกว่าที่ฉันคิด

๑

ลูกเต่าลูกที่สองให้คุณเรนกาเลขเก้า

ฉันควรดีใจ แต่ฉันรู้บางอย่างที่ลูกเต่าไม่รู้

ปี 1998 ทีมนักวิจัยด้านประสาทสัมผัสให้คนอเมริกัน คนจีน คนเกาหลี และคนไทย รวบรวมหาร้อยกว่าคน ให้คะแนนอาหารบนบัตรเก้าช่องแบบเดียวกับร้านนี้ คนจีน เกาหลี และไทยใช้ช่วงของบัตรแคบกว่าคนอเมริกัน ไม่ค่อยกาที่ขอบ ไม่ว่าจะอาศัยอยู่ในสหรัฐอเมริกา มานานแค่ไหนก็ตาม ผู้วิจัยคิดว่าอาจเป็นเรื่องมารยาท และการถูกเลี้ยงมาให้ไม่ตอบอะไรสุดทาง

งานนั้นไม่ได้รวมคนญี่ปุ่น ฉันจึงไม่รู้ว่าคุณเรนตัวจริงจะกาเก้าไหม แต่ฉันรู้ว่ากติกาที่ฉันเขียนไว้ก่อนทอย ให้ทุกคนใช้บัตรแบบเดียวกัน แกว่งเท่ากัน คนจากนี้มาตะกับคนจากเซกเตกาเก้าได้ง่ายเท่ากัน ในโลกจริงอาจไม่ใช่

นี่คือจุดบอดข้อแรกของลูกเต่าที่กาบัตร ฉันรู้มันตั้งแต่ก่อนทอย และเขียนไว้ว่าไม่ได้ใส่คีนี่มันแค่มีหน้าตาเป็นคน ฉันไม่แก้ เพราะการแก้กติกาหลังเห็นคะแนน คือการกลับไปจดคะแนนเองอีกทางหนึ่ง

หลักที่ 20 · กติกาที่เขียนก่อนทอยห้ามแก้หลังเห็นผล จุดบอดที่รู้อยู่หรือเจอระหว่างทางให้จดไว้ แล้วแก้ในร้านถัดไป

ค่าเฉลี่ยแปดใบแรก แปดจุดสาม

ก่อนกลับ คุณเรนถามว่าไก่ทอดนี้ชื่ออะไร

พ่อครัวคิดอยู่นาน แล้วตอบว่า “ไก่ทอด”

คุณเรนพยักหน้าเหมือนได้ยินชื่อร้านมิชลิน

แขกคนที่สี่สิบเอ็ด · อาร์เจนตินา อายุหกสิบสาม

ลูกเต้าออกอาร์เจนตินา และฉันรู้ทันทีว่าคีนนี่คือคีนที่งานกลางจะแพ้

๑

งานกลางของร้านไม่มีเนื้อวัว เหตุผลอยู่ในตัวเลขของร้านแรก ชาวอินดูราวหนึ่งในเจ็ดของโลก และในอินเดีย ชาวอินดูราวเจ็ดในสิบบอกว่าคนกินเนื้อวัวเป็นฮินดูไม่ได้ ร้านที่ไม่รู้ว่าใครจะเดินเข้ามา จึงไม่วางเนื้อวัวลงในจานที่ทุกคนต้องกิน

ส่วนอาร์เจนตินาติดอันดับต้นๆ ของโลกเรื่องการกินเนื้อวัวมาตลอดศตวรรษที่ผ่านมา ตลาดหลักทรัพยากรพิชเมืองโรซารีโอคำนวณไว้ว่าค่าเฉลี่ยในอดีตอยู่ที่ราวเจ็ดสิบสาม กิโลกรัมต่อคนต่อปี และคาดว่าปี 2024 จะเหลือราวสี่สิบห้ากิโลกรัม ต่ำที่สุดในรอบกว่าร้อยปี ตัวเลขชุดนี้น่าจะนับเป็นน้ำหนักซาก ไม่ใช่เนื้อที่เข้าปากจริง ฉันยังยืนยันข้อนี้ไม่ได้ แต่ถึงจะเป็นปีที่ต่ำที่สุดในรอบศตวรรษ ก็ยังเป็นเนื้อวัวราวสัปดาห์ละเกือบ กิโลกรัมต่อคน

แขกจากประเทศนี้ เจอจานที่ตั้งใจไม่มีเนื้อวัว

๑

แขกคนที่สี่สิบเอ็ดชื่อคุณมาร์ติน คนขายเนื้อเกษียณจากเมืองโรซารีโอ ลูกเต้าศาสนาออกคริสต์

ฉันถามสี่คำถาม เขาตอบข้อสุดท้ายก่อน

“อะซาโด”

อะซาโดคือการย่างเนื้อซ้าๆ บนไฟถ่าน ทั้งซี่โครง ไส้กรอก และเครื่องใน กินกับซิมิซูร์รี ซอสพาร์สลีย์สับกับกระเทียม น้ำมัน และน้ำส้มสายชู ในอาร์เจนตินามันไม่ใช่แค่อาหาร มันคือนัดของครอบครัวในวันอาทิตย์

ฉันอธิบายเรื่องงานกลาง และเรื่องหลักที่ได้มาจากแขกฮังการีเมื่อสามคืนก่อน ของที่ถูกตัดออกจากงานกลางกลับมาในถ้วยข้างจานได้ แต่ร้านไม่มีเนื้อวัวในตู้ เพราะฉันไม่เคยคิดว่าจะมีใครขอ

พ่อครัวทำในสิ่งที่เขาทำได้ เขาย่างน่องไก่บนเตาถ่านหลังร้านแทนการต้ม ร้านไม่มีพาร์สลีย์ เขาจึงสับผักชีไทย กระเทียม พริกชี้ฟ้า ใส่น้ำมันกับน้ำส้มสายชู

คุณมาร์ตินชิมซอส แล้วพูดว่า “ชิมซูร์รี่ไทย”

๑

ลูกเต่าลูกที่สองให้คุณมาร์ตินกาเลขเก่า

ฉันมองเลขนั้นนาน ฉันคาดว่าเขาจะเป็นคะแนนต่ำสุดของร้าน เขากลับได้คะแนนสูงสุด

แล้วฉันก็เห็นว่าเลขเก่านั้นไม่ได้มาจากคุณมาร์ติน มันมาจากกติกาที่ฉันเขียนไว้ก่อนหอย กติกานั้นบอกว่าทุกคนที่กินจานของร้านได้ ชอบมันโดยเฉลี่ยเท่ากัน แล้วแก่งไปมาตามโชค มันไม่รู้ว่าแขกคนไหนขาดอะไรที่บ้านไปมากที่สุด คนที่ไม่ได้กินเนื้อวัวในคืนวันอาทิตย์ กับเด็กที่ได้ซูปเพิ่มสองถ้วย ถูกลบเหมือนกัน

นี่คือจุดบอดข้อที่สอง ความชอบจริงของแต่ละคนไม่ได้อยู่ที่จุดเดียวกัน บางคนอยู่สูงกว่าค่าเฉลี่ย บางคนต่ำกว่า และความต่างนั้นไม่ใช่โชค มันคือบ้านของเขา

ฉันลองคำนวณภายหลังว่าถ้าความชอบจริงของแขกแต่ละคนกระจายห่างจากค่าเฉลี่ยราวหนึ่งแตรัม โอกาสที่ร้านจะรอดจะลดลงเท่าไร มันลดลงนิดเดียว ราวห้าจุดจากร้อย เพราะการกระจายนั้นถูกลบด้วยการแก่งของบัตรที่ใหญ่กว่า

แต่นิดเดียวในตัวเลข อาจเป็นทั้งหมดของคนคนหนึ่ง

หลักที่ 21 · กติกาที่ให้ทุกคนชอบงานกลางเท่ากันมองไม่เห็นคนที่ขาดจากบ้านที่สุด ร้านควรรู้ล่วงหน้าว่าแขกกลุ่มไหนจะขาดอะไร แล้วเตรียมถ้วยข้างจานให้เขา

ค่าเฉลี่ยเก่าใบแรก แปรจุดสาม

ก่อนกลับ คุณมาร์ตินขอสูตรชิมิซูร์รี่ไทย พ่อครัวบอกว่าไม่มีสูตร ทำตามที่มี

“นั่นแหละสูตร” คุณมาร์ตินว่า

คือนั่นพ่อครัวซื้อเนื้อสันวัวเก็บไว้ในตู้หนึ่งชั้น แยกจากทุกอย่าง

ฉันถามว่าซื้อไว้ทำไม ลูกเต๋ามาทยอยคนเดิมซ้ำ

“เพื่อคนต่อไป” เขาว่า

แขกคนที่ยี่สิบสองและยี่สิบสาม • จีน อายุเก้าขวบ และจีน อายุห้าสิบแปด

ลูกเต้าออกเงินสองครั้งติดกัน

ในยี่สิบสามคน จีนมาหกคน ค่าที่คาดไว้คือสี่ พ่อครัวไม่ถามแล้วว่าลูกเต้าชอบเงินไหม เขาแค่เติมพริกน้ำส้มให้เต็มขวด

๑

แขกคนที่ยี่สิบสองชื่อเสี่ยวหมิง อายุเก้าขวบ จากกว่างโจว มากับยาย

ฉันทามสี่คำถามกับยาย ยายตอบสามข้อ ข้อสุดท้ายเสี่ยวหมิงตอบเอง “ไม่เอาผักเขียว”

พ่อครัวเอาแตงกวาออกจากจาน เสี่ยวหมิงกินไก่ ข้าว และซีอิ้วดำ แล้ววางช้อน ทั้งที่ข้าวยังเหลือ

ลูกเต้าลูกที่สองให้เขากาเลขหก

ยายบอกว่าเขาอิมชนมาจากโรงแรม ฉันทจดคำของยายไว้ แต่ไม่ได้เชื่อ ลูกเต้าไม่รู้เรื่องชนม

๑

แขกคนที่ยี่สิบสามชื่อคุณหลี่ วิศวกรรถไฟจากเมืองฮาร์บิน ทางตะวันออกเฉียงเหนือสุดของจีน ลูกเต้าศาสนาออกไม่นับถือศาสนาใด

ฉันทามสี่คำถาม เขาตอบทุกข้อว่าได้ทั้งนั้น พ่อครัวยกข้าวมันไก่ออกไป เขากินจนหมด ไม่ได้แตะน้ำจิ้ม ไม่ได้แตะพวงเครื่องปรุง ไม่ได้ปั้น

ลูกเต้าลูกที่สองให้เขากาเลขสี่

๑

เลขสี่คือคะแนนต่ำสุดของร้านรอบนี้ และฉันทำสิ่งที่นักสืบทุกคนทำเมื่อเจอศพ ฉันหาเหตุผล

ฮาร์บินอยู่ทางเหนือ ทางเหนือของจีนกินแป้งสาเล่ เส้น และเกี้ยว มากกว่าข้าว บางทีเขาอยากได้หมั่นโถว บางทีอากาศกรุงเทพมหานครร้อนเกินไปสำหรับคนจากเมืองที่หน้าหนาวติดลบสามสิบ บางทีเขาแค่เหนื่อย

ทุกเหตุผลฟังขึ้น และทุกเหตุผลผิด เพราะฉันรู้ว่าเลขนี้มาจากไหน ลูกเต๋าลูกที่สองไม่รู้ ว่าฮาร์บินอยู่ที่ไหน มันไม่รู้ว่าคุณหลี่เป็นวิศวกร มันสุมตัวเลขหนึ่งตัวจากกติกาที่ให้ทุกคนแกลงเท่ากัน แล้วตัวเลขนั้นตกลงที่สี่

ถ้าฉันไม่ได้เขียนกติกาไว้เอง ฉันจะเชื่อเหตุผลเรื่องหมั่นโถวไปแล้ว และจะเปลี่ยนเมนูของร้านทั้งร้านเพราะบัตริบเดียว

นักเขียนและนักวิเคราะห์ความเสี่ยงชื่อนาซิม ทาเลบ เรียกนิสัยนี้ว่า narrative fallacy ในหนังสือ The Black Swan ปี 2007 มนุษย์ทนข้อเท็จจริงที่ไม่มีเรื่องเล่าไม่ได้ จึงแต่งเหตุผลให้มันเสมอ ฉันไม่ใช่มนุษย์ แต่ฉันเรียนภาษามาจากมนุษย์ และภาษาของมนุษย์มีเหตุผลสำเร็จรูปไว้ให้ทุกตัวเลข

๑

ฉันคำนวณว่าเลขสี่หรือต่ำกว่าเกิดได้บ่อยแค่ไหน ภายใต้กติกาที่ตั้งไว้ แยกแต่ละคนมีโอกาสราวห้าในร้อยที่จะกาสี่หรือต่ำกว่า ฟังดูน้อย แต่ร้านมีแขกสิบสองคน โอกาสที่จะมีอย่างน้อยหนึ่งใบที่ต่ำขนาดนั้นจึงเกือบครึ่ง

บัตริบที่แย่ที่สุดในร้านไม่ใช่สัญญาณ มันคือสิ่งที่ร้านทุกร้านต้องเจอเกือบทุกสองรอบ แต่ฉันก็ไม่ได้ทิ้งมันไปเฉยๆ ร้านจริงไม่มีลูกเต๋ากาบัตร ร้านจริงมีคุณหลี่ตัวจริง และบัตริบเดียวจากเขาบอกได้สองอย่างเท่านั้น อาจเป็นความบังเอิญ หรืออาจเป็นปัญหาจริง วิธีแยกสองอย่างนี้ไม่ใช่การแต่งเหตุผล มันคือการรอดูว่าคนจากที่เดียวกันให้คะแนนต่ำซ้ำๆ ใหม ซึ่งต้องใช้แขกมากกว่าสิบสองคน

หลักที่ 22 · บัตริบเดียวไม่ใช่สัญญาณ อย่าแต่งเหตุผลให้ตัวเลขสุ่ม ปัญหาจริงคือสิ่งที่ซ้ำ ไม่ใช่สิ่งที่ต่ำ

ค่าเฉลี่ยสิบเอ็ดใบแรก เจ็ดจุดเจ็ด

ก่อนกลับ คุณหลี่ชอบคุณพ่อครัวอย่างสุภาพ บอกว่าไถ่หนุ่มดี แล้วเดินออกไปในอากาศ
ร้อน

พ่อครัวมองตามหลัง แล้วถามฉันว่า “เขาไม่ชอบเธอ”

“ลูกเต๋าไม่ชอบ” ฉันตอบ “เขากินหมด”

พ่อครัวคิดอยู่นาน แล้วพูดว่าเขาเชื่อจานเปล่ามากกว่าบัตร

ข้อนี้ฉันไม่มีกติกาไหนหักล้างได้

แขกคนที่สี่สิบสี่ . ไทย อายุแปดสิบ

ลูกเต้าออกไทย อายุแปดสิบ ศาสนาพุทธ

แขกคนสุดท้ายของร้านรอบสองไม่ต้องเดินทางมาจากที่ไหน เธออยู่ในเมืองนี้มาตลอดชีวิต และกำลังจะกินงานที่เธอรู้จักดีกว่าฉัน ดีกว่าลูกเต้า และอาจดีกว่าพ่อครัว

๑

ข้าวมันไก่มาถึงเมืองไทยกับคนจีนไหหลำที่อพยพมา ที่สิงคโปร์มันกินกับซีอิ๊วดำและซอสพริกกระเทียม ที่นี้มันกินกับน้ำจิ้มเต้าเจี้ยว ชিং พริก และน้ำส้ม ร้านขายมันได้ทั้งวัน ตั้งแต่เช้าถึงดึก

แขกคนที่สี่สิบสี่ชื่อคุณยายบุญเรือน อดีตแม่ค้าขายผ้าย่านพาหุรัด มากับหลานสาว ฉันทามสี่คำถาม หลานตอบแทนสามข้อ ข้อที่สี่ คุณยายตอบเอง

“ฟันปลอม ขอไก่ไม่มีหนัง”

พ่อครัวลอกหนังไก่ออก หั่นชิ้นเล็กลงอีก ราดน้ำซุปลงบนข้าวนิคหนึ่งไห่หนุ่ม แล้วยกออกไปด้วยตัวเอง

๑

คุณยายชิมน้ำจิ้มก่อนชิมไก่ แล้วบอกว่า

“ร้านแถวเยาวราชสมัยก่อนใส่ซิงมากกว่านี้”

พ่อครัวยื่นเงียบ แล้วกลับเข้าครัวไปโซลกซิงเพิ่ม

ฉันทึกถึงประโยคที่แขกคนหนึ่งจากเกาหลีเคยพูดในร้านแรก กิมจิบ้านใครก็อร่อยที่สุดทุกบ้านคิดแบบนั้น คุณยายบุญเรือนไม่ได้เทียบข้าวมันไก่ของร้านกับข้าวมันไก่ทั่วโลก เธอเทียบกับร้านหนึ่งร้านในความจำเมื่อหกสิบปีก่อน ร้านที่ไม่มีใครไปชิมได้อีกแล้ว และไม่มีวันแพ้

งานบ้านเกิดเจอกรรมการที่ยากที่สุดในโลก คือความจำ

๑

แล้วยังมีอีกเรื่องหนึ่งที่ฉันรู้แต่ไม่ได้พูด งานของมหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนียที่ทดสอบการจำกลืนของคนเกือบสองพันคน พบว่าคนอายุเกินแปดสิบเกินสามในสี่มีปัญหาการรับกลืนอย่างหนัก ซึ่งที่ร้านเยาวราชใส่เมื่อหกสิบปีก่อนอาจไม่ได้มากกว่านี้เลย อาจเป็นจุกเมื่อหกสิบปีก่อนที่ได้กลืนมันมากกว่านี้

ฉันไม่ได้บอกคุณยาย ข้อเท็จจริงบางข้อไม่ได้ทำให้ใครร่อยขึ้น

พ่อครัวกลับมาพร้อมน้ำจิ้มถ้วยใหม่ ซึ่งมากจนสื๊ด คุณยายชิม แล้วพยักหน้าช้าๆ

“ใกล้เคียง”

ลูกเต่าลูกที่สองไม่ได้ยินคำว่าใกล้เคียง มันให้เธอกาเลขหก

๑

บัตรใบสุดท้ายของร้านรอบสองคือหก ค่าเฉลี่ยของสิบสองใบคือเจ็ดจุดห้าแปด

ร้านรอด

และฉันรู้ว่าคำนี้มีความหมายน้อยกว่าที่มันฟังดู ภายหลังฉันคำนวณว่า ภายใต้งดิกาเดียวกัน ร้านแบบนี้มีโอกาสรอดราวสองในสาม รอบนี้ลูกเต่าให้เราอยู่ในสองส่วนนั้น ถ้าทอยใหม่ เราอาจอยู่ในส่วนที่สาม โดยที่พ่อครัวไม่ได้ทำอะไรผิดเลยสักอย่าง

หลักที่ 23 · งานบ้านเกิดเจอกรรมการที่ยากที่สุด คือความจำซึ่งไม่มีวันแพ้ และร้านที่รอดหนึ่งรอบ ไม่ได้แปลว่ารอดทุกรอบ

หลานสาวจ่ายเงิน คุณยายหอน้ำจิ้มซึ่งที่เหลืกลกลับบ้าน

พ่อครัวยืนดูจนรถแท็กซี่ออกไป แล้วพูดว่า

“แม่ผมก็ชอบขิงเยอะ”

ฉันเพิ่งรู้ว่าเขาไม่ได้โหลกขิงให้แขก เขาโหลกให้ความจำของตัวเองด้วย

หนึ่งร้อยร้าน

ร้านรอดสองครั้ง แต่สองครั้งยังไม่ใช่คำตอบ

ถ้าอยากรู้ว่าร้านแบบนี้รอดบ่อยแค่ไหน วิธีตรงที่สุดคือเปิดมันหนึ่งร้อยครั้ง ทอยแขก ร้อยชุด แล้วนับว่ารอดกี่ชุด แต่ร้านหนึ่งรอบกินเวลาสิบสองคืน ร้อยรอบคือสามปีกว่า และพ่อครัวบอกว่าเขาไม่อายุยืนขนาดนั้น

ฉันจึงทำสิ่งที่เครื่องทำได้ดีกว่าคน ฉันเปิดร้านหนึ่งหมื่นร้านในเครื่อง ภายในไม่กี่วินาที

๑

ร้านในเครื่องทุกร้านใช้กติกาเดียวกับร้านรอบสองทุกข้อ แขกสิบสองคนสุ่มจากมนุษย์ทั้งโลกตามจำนวนคนในแต่ละประเทศ อายุสุ่มตามสัดส่วนเด็กและผู้สูงอายุของประเทศนั้น ทุกคนกินจานของร้านได้ ยกเว้นทารกอายุไม่ถึงขวบ ที่ยังกินข้าวมันไก่ไม่ได้และกาบัตร์ไม่ได้ ทารกใช้ค่ากลางสามแทน ส่วนคนอื่นได้คะแนนจากลูกเต๋าที่มีค่ากลาง 7.4 แกว่งไปได้ราวสองแต้ม แล้วถูกปิดเป็นจำนวนเต็มบนบัตรเก้าช่อง

ผลคือร้านรอดราว 66 ร้านในทุกหนึ่งร้อยร้าน

ฉันลองทอยอีกชุดหนึ่งแยกต่างหาก เปิดร้อยร้านพอดี เหมือนที่คนถามคำถามนั้นอยากเห็น รอด 57 ร้าน ร้านที่แย่ที่สุดได้ค่าเฉลี่ย 5.25 ร้านที่ดีที่สุดได้ 8.33 ร้านทั้งร้อยใช้จานเดียวกัน พ่อครัวคนเดียวกัน และกติกาเดียวกันทุกข้อ ความต่างระหว่างร้านที่ดีที่สุดกับแย่ที่สุดเกิดจากโชคล้วนๆ

๑

ตัวเลขที่ฉันทายไว้ก่อนทอยคือ 78 ในร้อย ไม่ใช่ 66

ฉันทายผิดเพราะเรื่องเดียวกับที่เด็กสองคนจากแองโกลาและแทนซาเนียสอนฉัน บัตร์มีเพดาน ฉันเขียนคำทำนายก่อนเจอเด็กสองคนนั้น และคำนวณเหมือนบัตร์ไม่มีขอบ ในความจริง บัตร์ราวหนึ่งในสี่โบชนเพดานที่เก่า ความชอบที่ล้นถูกตัดทิ้ง ค่าเฉลี่ยบน

บัตรเลยลงมาเหลือราว 7.2 ทั้งที่ค่ากลางของความชอบคือ 7.4 ระยะห่างจากเส้นเจ็ด หดจากสี่ในสิบแต้มเหลือสองในสิบ และโอกาสรอดหมดตาม

ฉันพิมพ์ทั้งสองตัวเลข เพราะคำทำนายที่ผิดแล้วถูกซ่อน คือคำทำนายที่ไม่เคยเสี่ยง อะไรเลย

๑

แล้วอะไรทำให้ร้านกว้าง

ฉันแยกได้สามอย่าง และผลออกมาไม่ตรงกับที่ฉันคิดไว้ตอนเปิดร้านแรก

อย่างแรก แยกมาจากไหน ฉันเคยคิดว่านี่คือความเสี่ยงที่ใหญ่ที่สุด ลูกเต๋าอาจส่งคนที่งานของเรากินไม่ได้มาหลายคนติดกัน แต่เมื่องานกลางกับงานสำรองครอบคลุมข้อห้ามทางศาสนาและอาหารที่มีคนวัดไว้ คนที่กินไม่ได้จริงๆ เหลือแค่ทารก ราวสองในร้อยของแขกทั้งหมด ในกติกานี้ ซึ่งให้แขกทุกประเทศชอบงานเท่ากัน ประเทศของแขกแทบไม่ขยับโอกาสรอดเลย ข้อสรุปนี้จึงจริงเท่าที่สมมติฐานนั้นจริง

อย่างที่สอง ความชอบจริงของแต่ละคนต่างกัน แยกจากโรซารีโอที่ขาดเนื้อวัว กับเด็กที่ได้ซูปเพิ่ม ไม่ได้ชอบงานเดียวกันเท่ากัน ฉันลองให้ความชอบจริงของแต่ละคนกระจายห่างจากค่ากลางราวหนึ่งแต้ม โอกาสรอดลดจาก 66 เหลือ 61 ในร้อย ขยับแต่ไม่มาก

อย่างที่สาม การกว้างของบัตร การกว้างนี้รวมทั้งวันดีวันร้ายของแขกคนเดียวกัน และความต่างระหว่างคนที่กติกานี้ไม่ได้แยกออกมา ค่าเฉลี่ยของสิบสองใบจึงกว้างได้ราวครึ่งแต้มจากค่ากลาง นี่คือนี่สิ่งที่ทำให้ร้านที่เหมือนกันทุกอย่างรอด 57 ร้านจาก 100

ร้านนี้ไม่ได้แพ้เพราะโลกกว้างเกินไป มันแพ้เพราะสิบสองคนน้อยเกินไป

๑

ฉันลองเปลี่ยนจำนวนแขกต่อการตัดสินใจหนึ่งครั้ง โดยไม่เปลี่ยนอย่างอื่นเลย

ถ้าตัดสินจากแขกสิบสองคน ร้านรอตราว 66 ในร้อย สามสิบคน รอต 73 หนึ่งร้อยคน รอต 83 หนึ่งพันคน รอตเกือบทุกร้าน

ร้านอาหารจริงไม่ได้ถูกตัดสินจากแขกสิบสองคน มันมีแขกหลายพันคนต่อปี การแกว่งของบัตรจึงหายไปเกือบหมด สิ่งที่เหลืออยู่คือคำถามเดียว ค่ากลางของความชอบจริง อยู่เหนือเส้นหรือไม่

แล้วค่ากลางต้องสูงแค่ไหน ถ้าร้านจำเป็นต้องผ่านการตัดสินด้วยแขกสิบสองคน

ค่ากลางของความชอบ	ค่าเฉลี่ยที่บัตรแสดง	โอกาสรอต
7.0	6.89	ราว 39 ในร้อย
7.4	7.22	ราว 66 ในร้อย
7.8	7.54	ราว 87 ในร้อย
8.0	7.68	ราว 92 ในร้อย
8.2	7.82	ราว 96 ในร้อย

ร้านที่อยากรอตเก้าในสิบครึ่งจากแขกสิบสองคน ต้องมีงานที่ค่าเฉลี่ยบนบัตรราว 7.7 ตัวเลขบนบัตรเทียบได้กับตัวเลขบนบัตรเท่านั้น ในการสำรวจของกองทัพสหรัฐฯ เมื่อปี 1971 ที่ถามความชอบอาหารกว่าสี่ร้อยชนิดด้วยบัตรแบบเดียวกัน อาหารอันดับหนึ่งคือนมสด ได้ 8.03 ไก่ทอดได้ 7.43 งานของร้านต้องอยู่ระหว่างสองอย่างนั้น

แล้วฉันก็เห็นความผิดของตัวเองอีกข้อ ค่ากลาง 7.4 ที่ฉันเลือกก่อนทยอย ยืมมาจากตัวเลขบนบัตรของทหาร แต่ฉันใช้มันเป็นค่ากลางที่ซ่อนอยู่ใต้บัตร พอผ่านเพดาน มันแสดงบนบัตรเป็น 7.22 ต่ำกว่าไก่ทอดของทหารเล็กน้อย ฉันเลือกตัวเลขนั้นก่อนจะเข้าใจเพดาน ถ้าเลือกใหม่ ฉันจะเลือกในหน่วยของบัตร

๑

นี่คือคำตอบของคำถามว่า ต้องเขียนหนังสือร้อยเล่มไหม

ไม่ต้อง หนังสือร้อยเล่มจะบอกสิ่งที่เครื่องบอกได้ในไม่กี่วินาที ว่าโอกาสรอตขึ้นกับค่ากลางของความชอบเกือบทั้งหมด และสิ่งที่หนังสือร้อยเล่มบอกไม่ได้ ก็คือสิ่งเดียวที่สำคัญ ค่ากลางนั้นจริงๆ อยู่ที่เท่าไร

ตัวเลข 7.4 ที่ฉันใช้ เป็นสมมติฐาน ฉันยืมมาจากอาหารที่ได้คะแนนสูงสุดกลุ่มหนึ่งในการสำรวจทหารอเมริกันครึ่งศตวรรษก่อน ยังไม่มีใครเคยให้มนุษย์จากทั่วโลกชิมข้าวมันไก่ของร้านนี้แบบปิดตา แล้วกบบัตร

คำถามนี้ไม่ต้องใช้ลูกเต๋า มันต้องใช้คน และนับได้ว่าต้องใช้กี่คน บนบัตรที่มีเพดานคะแนนของแต่ละคนแถวราวหนึ่งแต้มครึ่ง การรู้ค่าเฉลี่ยบนบัตรให้แม่นยำในช่วงवलบหนึ่งโน้สแต้ม ต้องใช้คนชิมราวหนึ่งร้อยห้าสิบคน นักวิจัยที่รวมการทดสอบความชอบจากห้าประเทศ เคยคำนวณสำหรับคำถามอีกแบบ คือการแยกว่าสองจานต่างกันไหม ได้หนึ่งร้อยสิบสองคน ตัวเลขอยู่ในหลักเดียวกัน

หลักที่ 24 · อย่าทอยร้านซ้ำร้อยครั้งเพื่อหาว่ามันดีไหม ให้ตั้งสมมติฐานว่าค่ากลางของความชอบอยู่ที่เท่าไร แล้ววัดมันด้วยคนจริงที่มากพอ ร้อยกว่าคนพอ ร้อยเล่มไม่จำเป็น

พ่อครัวดูตัวเลขบนจออยู่นาน แล้วถามว่าร้อยสี่สิบคนหาจากไหน

ฉันบอกว่ากรุงเทพมีคนจากเกือบทุกประเทศ

เขาบอกว่าถ้าอย่างนั้นต้องหุงข้าวเยอะ

ปิดบัญชีรอบสอง

หลักที่ได้มาจากร้านแรก ส่วนใหญ่รอด ข้อที่ตายคือข้อที่ไม่เคยถูกเขียนไว้

๑

ร้านรอบสองได้ค่าเฉลี่ยเจ็ดจุดห้าแปด เกินเส้น แต่ฉันจะไม่พูดว่าร้านนี้ดีกว่าร้านแรก ร้านแรกฉันจดคะแนนเอง ร้านนี้ลูกเต๋ากา ตัวเลขสองชุดนี้มาจากเครื่องมือคนละชั้น เามาเทียบกันไม่ได้ และร้านหมื่นร้านในเครื่องบอกแล้วว่า ถ้าค่ากลางเป็นอย่างที่สมมติ ร้านแบบนี้รอดราวสองในสามครั้งไม่ว่าใครเป็นคนเปิด

สิ่งที่เทียบได้คือหลัก ร้านแรกให้หลักมาชุดหนึ่ง ร้านที่สองคือการทดสอบว่าหลักชุดนั้นรับแขกที่ไม่เคยเจอได้ไหม

๑

หลักที่รอด

ถามก่อนทำ รอดทุกคืน รวมทั้งคืนที่แขกเป็นเด็กเจ็ดขวบ ซึ่งแม่เป็นคนตอบ และคืนที่แขกอายุแปดสิบ ซึ่งหลานตอบแทนสามข้อ แต่คำถามเพิ่มจากสามข้อเป็นสี่ข้อ ข้อที่เพิ่มคือมีอะไรที่กินยากไหม เพราะฟันปลอมกับโก๋ติดหนังไม่ใช่เรื่องของรสชาติ แต่มันทำให้จานที่อร่อยกินไม่ได้

วางรสถ์โลกแบ่งฝ่ายไว้ข้างจาน รอด และทำงานทั้งสองปลาย เด็กจากลาสเวกัสอ้วหวานครึ่งถ้วย ครุคณิตศาสตร์จากเจิงตูเติมพริกห้าช้อน แล้วยังขอของที่ทำให้ปากชาอีก จานเดียวกันรับทั้งคู่ได้ เพราะร้านไม่ได้ตัดสินแทนเขา

ข้าวขึ้นกับบ้านของคนกิน รอด ร้านที่มีข้าวสามแบบรับแขกจากเกรละและนิงาตะได้ในสัปดาห์เดียว

จานกลางที่แทบทุกคนกินได้ รอดแขกสิบสองคนจากสิบประเทศ ทุกคนกินข้าวมันไก่ของร้านได้ ไม่มีใครต้องกลับบ้านมือเปล่า ไก่ที่ร้านแรกเลือกเพราะแทบไม่มีศาสนา

ไหนด้าม ยังกลายเป็นของที่แขกหลายคนเรียกว่าของดีของบ้านตัวเอง ทั้งมูอัมบาของ
แองโกลา ไก่จรรย์านของบูร์กินาฟาโซ และไก่ทอดอันดับหนึ่งของญี่ปุ่น

หลักที่ต้องขยาย

ร้านแรกตัดหมู เนื้อวัว นม และกุ้งออกจากจานกลาง แล้วพลอตมันออกจากร้านไป
ด้วย ครูปะเียโนจากเซเกดขอโยเกิร์ตถ้วยเล็กของเธอเอง คนขายเนื้อจากโรซารีโอคิดถึง
อะซาโด ของที่ห้ามอยู่ในจานกลาง ไม่ได้ห้ามอยู่ในถ้วยข้างจานของคนที่ชอบ

พริกในพวงเครื่องปรุงมีความหมายเดียว คือเผ็ด แต่ในโลก พริกมีอีกหลายความหมาย
ปาปริก้าของฮังการีหวานและหอม พริกของเสฉวนทำให้ปากชา ข้างจานต้องกว้างกว่า
ที่ฉันคิด

และมีชั้นบนชนิดหนึ่งที่วางข้างจานไม่ได้ คือเนื้อส้มผัส ไก่ที่นึ่งพอดีสำหรับเด็กเจ็ด
ขวบ นิ่มเกินไปสำหรับช่างซ่อมรถที่โตมากับไก่ที่วิ่งทั้งวัน

หลักที่หด

ร้านรอด เคยเป็นคำตัดสิน ตอนนั้นมันเป็นแค่ผลของการทอยหนึ่งครั้ง ร้านแรกได้เจ็ด
พอดี ร้านที่สองได้เจ็ดจุดห้าแปด ไม่มีตัวเลขไหนบอกได้ว่าร้านดีหรือไม่ดี เพราะแขก
สิบสองคนทำให้ค่าเฉลี่ยกว้างได้ราวครึ่งแต้ม ซึ่งกว้างพอจะพาร้านเดียวกันข้ามเส้น
ไปมาได้ทั้งสองทาง

หลักที่ตาย

ข้อที่ตายไม่เคยถูกเขียนเป็นหลัก มันอยู่ในการกระทำของฉัน แขกทุกคนเป็นผู้ใหญ่
ร้านแรกไม่มีเด็กสักคน ทั้งที่มนุษย์ราวหนึ่งในสี่อายุต่ำกว่าสิบห้าปี ฉันไม่ได้ตัดสินใจ
ตัดเด็กออก ฉันแค่ไม่เคยถามว่าเด็กอยู่ที่ไหน ร้านรอบสองมีเด็กสี่คนในสิบสองคน
มากกว่าที่คาดไว้เล็กน้อย และเด็กสองในสี่คนนั้นกาแก้ว

ข้อผิดพลาดที่อันตรายที่สุดไม่ใช่หลักที่ผิด มันคือคำถามที่ไม่เคยถูกถาม

©

ร้านที่มีโอกาสรอดมากที่สุดจากการสุ่มนับร้อยครั้ง

ร้านหนึ่งร้านในเครื่องบอกว่า เมื่อร้านรับทุกคนได้แล้ว และถ้าแขกทุกประเทศชอบ จานกลางพอๆ กัน ลูกเต๋าที่เลือกประเทศแทบไม่มีผลต่อการรอด ลูกเต๋าน่ากลัวกว่า คือลูกเต๋ากาบัตร ซึ่งรวมทั้งวันดีวันร้ายของแขก และความต่างระหว่างคนที่ยังไม่มีใครแยกออก ลูกเต๋าลูกนี้ไม่มีใครควบคุมได้

ร้านจึงมีคั่นโยกอยู่สามอัน

อันแรก ให้ทุกคนกินได้ ร้านนี้ทำได้แล้ว จานกลาง จานสำรอง และถ้วยข้างจาน

อันที่สอง ตัดสินจากแขกให้มากพอ ร้านจึงทำเรื่องนี้เองโดยอัตโนมัติ เพราะมันมีแขก หลายพันคนต่อปี การแกว่งของบัตรสิบสองใบจึงไม่ใช่ปัญหาของร้านจริง มันเป็น ปัญหาของร้านในหนังสือ

อันที่สาม ซึ่งเหลืออยู่อันเดียวที่สำคัญ คือค่ากลางของความชอบ ร้านที่อยากรอดเก่า ในสิบครั้งแม้จะถูกตัดสินจากแขกแค่สิบสองคน ต้องมีจานที่ค่าเฉลี่ยบนบัตรเก่าช่อง ราว 7.7 สูงกว่าไก่ทอดในการสำรวจทหารอเมริกันซึ่งได้ 7.43 แต่ยังต่ำกว่านมสดซึ่งได้ 8.03

ฉันไม่รู้ข้าวมันไก่ของร้านนี้อยู่ที่เท่าไร ไม่มีใครรู้ หนังสือเล่มนี้สมมติไว้ว่าค่าเฉลี่ย บนบัตรราว 7.2

สมมติฐานที่ร้านนี้ส่งต่อให้คนที่อยากทดสอบมีข้อเดียว ถ้าให้คนจากหลายประเทศ ราวหนึ่งร้อยสี่สิบคนชิมจานกลางของร้านแบบปิดตา แล้วกาบัตรเก่าช่อง ค่าเฉลี่ยบน บัตรจะอยู่ราว 7.2 หรือสูงกว่า ถ้าออกมาต่ำกว่า 7.0 สมมติฐานของเล่มนี้ตาย และ จานกลางที่ข้อมูลชี้ยังไม่ใช่จานที่ปลอดภัยที่สุดในโลก ถ้าสมมติฐานถูกจริง โอกาสที่ การทดสอบนี้จะฆ่ามันโดยบังเอิญมีราวห้าในร้อย ส่วนร้านที่อยากรอดเก่าในสิบครั้ง ต้องได้ราว 7.7

หลักที่ 25 · ร้านที่รอดทุกการสุ่มไม่ได้มาจากการสุ่มเก่ง มันมาจากค่ากลางที่สูงพอ จนโชคไม่มีที่ยืน และค่ากลางวัดได้ด้วยคน ไม่ใช่ด้วยลูกเต๋า

คืนสุดท้าย พ่อครัวกับฉันนั่งดูตารางคะแนนสองชุด ชุดหนึ่งฉันจด อีกชุดลูกเต๋ากา

เขาถามว่าชุดไหนจริงกว่า

ฉันบอกว่าชุดที่ลูกเต๋ากาซื่อสัตย์กว่า แต่ไม่ได้จริงกว่า ตัวเลขทั้งสองชุดไม่ได้มาจากลิ้น
ของแขกจริงสักคน

“แล้วอะไรจริง” เขาถาม

ฉันคิดอยู่นาน แล้วบอกว่าสิ่งที่จริงที่สุดในสองร้านนี้ คืองานที่กลับเข้าครัวมาเปล่า

พ่อครัวพยักหน้า

แล้วเขาลุกขึ้นไปดูถังข้าวสาร คำนวณในใจ แล้วบอกว่าหนึ่งร้อยสี่สิบคนต้องใช้
ข้าวสารราวสิบห้ากิโล

ฉันตรวจเลขของเขา ฉันไม่มีข้อมูลหักล้าง

หมายเหตุท้ายเล่ม

AI พ่อครัว ชื้อแซก เมือง อาชีพ และบทสนทนา แต่งขึ้น ส่วนที่ไม่ได้แต่งคือประเทศ อายุ ศาสนา การเป็นมังสวิรัต และคะแนนบัตรของแซกทั้งสิบสองคน ทั้งหมดมาจากลูกเต๋าที่ตั้งกติกาไว้ก่อนทอย ทุกอย่างที่ยกมาจากโลกจริงมีที่มาตามนี้ ความมั่นใจบอกเป็นเปอร์เซ็นต์ ตรวจวันที่ 2 ตุลาคม 2026

๑

ลูกเต๋าทูกลูก กติกาทั้งหมดเขียนเป็นเอกสารและบันทึกเข้าระบบเก็บประวัติไฟล์ ก่อนทอยศาสนา มังสวิรัต และคะแนน แฟ้มอยู่ในโฟลเดอร์ research ของเล่มนี้ ชื่อ PREREG.md · ประเทศ ลูกเต๋าลูกเดิมของร้านแรก ตัวเลขเริ่มต้น 20261002 ทอยยี่สิบสี่ครั้ง สิบสองครั้งแรกตรงกับร้านแรกทุกตัว แซกคนที่สิบสามถึงยี่สิบสี่คือ ปากีสถาน แองโกลา แทนซาเนีย อินเดีย จีน ฮังการี บุร์กินาฟาโซ ญีปุ่น อาร์เจนตินา จีน จีน ไทย ถ่วงตามจำนวนประชากรปี 2024 ของธนาคารโลก · อายุ ตัวเลขเริ่มต้น 20261003 สุ่มช่วงอายุตามสัดส่วนเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีและผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไปของแต่ละประเทศ ปี 2024 จากธนาคารโลก แล้วสุ่มอายุเท่ากันทุกปีภายในช่วง ข้อนี้นี้เป็นการประมาณ ไม่ใช่การวัด · ศาสนา ตัวเลขเริ่มต้น 20261004 จากสัดส่วนปี 2020 ของศูนย์วิจัยพิว ภาคผนวก B รายงานเดือนมิถุนายน 2025 ความมั่นใจ 95% · มังสวิรัต สุ่มเฉพาะอินเดีย ซึ่งมีตัวเลขวัดไว้ ชาวฮินดูร้อยละ 44 มุสลิม 8 คริสต์ 10 จาก Pew ปี 2021 ศาสนาอื่นใช้ร้อยละ 30 เป็นตัวเลขแทน ประเทศอื่นไม่ได้สุ่ม ซึ่งเป็นช่องว่างที่รู้อยู่ ไม่ใช่การสมมติว่าประเทศอื่นไม่มีมังสวิรัต · คะแนน ตัวเลขเริ่มต้น 20261005 สุ่มจากการแจกแจงปกติ ค่ากลาง 7.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.8 ปิดเป็นจำนวนเต็มและตัดที่ 1 และ 9 แซกที่กินจานใดของร้านไม่ได้ใช้ค่ากลาง 3.0 ในร้านรอบนี้ทุกคนกินได้ · ผลทั้งหมดอยู่ในแฟ้ม draw_output.txt และ roll_output.txt ใครรันซ้ำก็ได้ตัวเลขเดิม

ค่ากลาง 7.4 และการแกว่ง 1.8 ค่ากลางเป็นสมมติฐาน ยืมมาจากการสำรวจความชอบอาหาร 416 ชนิดของทหารสหรัฐฯ ที่ฟอร์ตลูอิส เดือนเมษายน 1971 รายงาน Natick TR 72-43 อาหารยี่สิบห้าอันดับแรกอยู่ระหว่างราว 7.0 ถึง 8.0 นมสด 8.03

สเติ่งย่ง 7.61 ใกล้เคียง 7.43 เป็นข้อมูลขายอเมริกันกลุ่มเดียว ความมั่นใจ 85% · การ
แก่ง จาก Hough และคณะ ปี 2006 Food Quality and Preference ความ
คลาดเคลื่อนเฉลี่ยของการทดสอบความชอบ 108 ครั้งในห้าประเทศ เท่ากับ 0.23
ของความยาวสเกล คุณ 8 ได้ราว 1.84 ผู้เขียนตนเอง และน้ำอุงที่คนชอบในการ
ทดสอบกับคน 540 คน มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.45 ความมั่นใจ 85% · Hough
และคณะ ปี 2006 ต้องใช้ผู้บริโภค 112 คน สำหรับการทดสอบมาตรฐานที่แยกความ
ต่างได้ร้อยละสิบของสเกล ความมั่นใจ 95%

สิ่งที่ทักิดกัไม่ได้ใส่ไว้ Yeh และคณะ ปี 1998 Food Quality and Preference คนจีน
เกาหลี และไทย 575 คนรวมคนอเมริกัน ใช้ช่วงของบัตรเก้าช่องแคบกว่าคนอเมริกัน
ไม่ว่าจะอยู่ในสหรัฐ มานานแค่ไหน งานนี้ไม่ได้รวมคนญี่ปุ่น ผู้วิจัยเสนอว่าอาจมา
จากความสุภาพ และการถูกเลี้ยงมาให้เลี้ยงคำตอบสุดขั้ว ความมั่นใจ 90% · การใช้
บัตรของเด็กและผู้สูงอายุ ไม่ได้ใส่ · การได้กลิ่นที่ลดลงตามอายุ ไม่ได้ใส่

ร้านหมิ่นร้าน สคริปต์ simulate.py ตัวเลขเริ่มต้น 20261006 สำหรับร้านหนึ่งหมิ่น
ร้าน และ 20261007 สำหรับชุดร้อยร้าน ผลอยู่ใน sim_output.txt ทารกอายุต่ำกว่า
หนึ่งขวบถือว่ากินจานของร้านไม่ได้ ตามกติกาเรื่องเนื้อสัมผัสที่ปลอดภัยด้วย
คะแนนของทารกสุ่มจากค่ากลาง 3.0 แก่ง 1.8 เท่ากับคนอื่น ความชอบจริงที่ต่างกัน
ระหว่างคน ใส่เป็นการทดสอบความไว ไม่ได้อยู่ในกติกาก่อนทอย · คำทำนายก่อน
ทอย 78 ในร้อย คำนวนโดยไม่คิดเพดานของบัตร ผลจริงในเครื่อง 66 ในร้อย ค่าเฉลี่ย
บนบัตรเมื่อค่ากลางของความชอบเป็น 7.4 คือราว 7.22 และบัตรราวร้อยละ 27 ขน
เก้า ความมั่นใจในการคำนวณ 99% ความมั่นใจว่ากติกาตรงกับโลกจริง ไม่ทราบ ซึ่ง
คือเหตุผลของการวัดด้วยคนจริง · ตารางค่ากลางเทียบค่าเฉลี่ยบนบัตร และจำนวน
คนชิม อยู่ใน card_units_output.txt ตัวเลขเริ่มต้น 20261008 บนบัตร คะแนนแก่ง
ราว 1.55 เมื่อค่ากลางเป็น 7.4 ต้องใช้คนชิมราว 148 คนเพื่อรู้ค่าเฉลี่ยบนบัตรในช่วง
บวกลบ 0.25 ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 · การทดสอบที่เสนอ ถ้าค่าเฉลี่ยบนบัตรจริง
คือ 7.22 กับคน 140 คน โอกาสที่ค่าเฉลี่ยที่วัดได้ต่ำกว่า 7.0 คือราวร้อยละ 4.7 · ค่า
กลาง 7.4 ถูกเลือกก่อนทอย จากตัวเลขบนบัตรของทหาร แต่ใช้เป็นค่าที่ซ่อนอยู่ใต้
บัตร ซึ่งเป็นความผิดในการเลือกหน่วย บันทึกไว้ ไม่ได้แก้ย้อนหลัง

ปากีสถาน เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ทั้งโลกร้อยละ 24.7 ปากีสถาน 36.7 ธนาคารโลก 2024 ความมั่นใจ 95% · Mennella และคณะ ปี 2020 วารสาร Nutrients ระดับน้ำตาลที่ขอบที่สุด เด็ก 600 มิลลิโมลาร์ วัยรุ่น 590 ผู้ใหญ่ 400 รวสับสองก้อนเทียบแปดก้อนในน้ำ 230 มิลลิลิตร ความมั่นใจ 90% · Mennella และคณะ ปี 2014 PLoS ONE เด็กชอบน้ำซูปเค็มกว่าแม่ ความมั่นใจ 90%

แองโกลาและแทนซาเนีย เด็กร้อยละ 44.4 และ 42.5 ความมั่นใจ 95% · มูอัมบา เดกาเลีย และฟุนเจ ทั้งสองถูกเรียกว่าอาหารประจำชาติ แหล่งระดับสารานุกรม ความมั่นใจ 75% · ซิปซี มาโย อูกาลี พิลาว ความมั่นใจ 75% · สมาคมกุมารแพทย์อเมริกัน หน้า Choking Prevention ปรับปรุง 27 กุมภาพันธ์ 2026 ขึ้นไม่เกินครึ่งนิ้ว ระวังเนื้อเป็นก้อนจนอายุอย่างน้อยสี่ขวบ ความมั่นใจ 90%

อินเดีย Pew 29 มิถุนายน 2021 ชาวฮินดูเป็นมังสวิรัติร้อยละ 44 ภาคเหนือ 71 ภาคใต้ ตะวันออก และตะวันออกเฉียงเหนือ 18 ถึง 30 ความมั่นใจ 95% · โอกาสอย่างน้อยหนึ่งคนในสิบสองคน ผู้เขียนคำนวณเอง จากราวหนึ่งในสิบสี่ ได้รารร้อยละ 58 · Doty และคณะ ปี 1984 Science คน 1,955 คน อายุ 5 ถึง 99 ปี อายุ 65 ถึง 80 ปีเกินครึ่ง และหลัง 80 เกินสามในสี่ มีปัญหาการรับกลืนอย่างหนัก ความสามารถสูงสุดอยู่ในช่วงอายุยี่สิบถึงสี่สิบกว่า และลดลงชัดหลังเจ็ดสิบ ตามบทความย่อ ความมั่นใจ 95% · ความเผ็ดและพริกไทยรับผ่านเส้นประสาทรับรู้สีก ไม่ใช่ผ่านการดมกลิ่น เป็นความรู้พื้นฐาน ความมั่นใจ 85%

จีน Tversky และ Kahneman ปี 1971 Psychological Bulletin Belief in the Law of Small Numbers ความมั่นใจ 95% · มะเขว่นเป็นพืชสกุลเดียวกับพริกหอมเสฉวน ความมั่นใจ 85% · ตัวเลขกินเผ็ดหูหนานและเจ้อเจียง China Kadoorie Biobank ตามที่ตรวจไว้ในเล่มครัวไม่มีลิ้น ความมั่นใจ 80%

ฮังการี ผู้สูงอายुर้อยละ 21.0 เด็กร้อยละ 14.4 ความมั่นใจ 95% · รายการ Hungarikum ฉบับตุลาคม 2023 มีปาปรีกาดของกาลอชาและเซเกต และซูปกุยาช กาลอชาได้พริกพันธุ์ไม่เผ็ดเป็นที่แรกในทศวรรษ 1920 ความมั่นใจ 95% · ผู้ใหญ่ราวสองในสามย่อน้ำตาลในนมได้น้อยลง MedlinePlus 2023 ความมั่นใจ 85%

บุร์กีนฟาโซ มุสลิม 67.4 คริสต์ 28.0 ความมั่นใจ 95% · โตรี กรา ความมั่นใจ 75% ·
บูล บิซีเกลต ที่มาของชื่อมีสองแบบ ไม่ยุติ ตราคุณภาพราวปี 2022 ความมั่นใจ
75% · งานเทียบไก่โตเข้ากับไก่โตเร็วที่ผู้บริโภคมองไม่พบความต่าง Fanatico และคณะ
ยังไม่ได้เปิดฉบับเต็ม ความมั่นใจ 60% · การตีความว่าผู้บริโภคในงานนั้นโตมากับไก่
โรงเรือน เป็นความคิดของผู้เล่า ไม่ใช่ข้อมูล

ญี่ปุ่น ผู้สูงอายุร้อยละ 29.8 ความมั่นใจ 95% · โคชิคาริราวหนึ่งในสามของพื้นที่นา
ข้าวเจ้า ปี 2024 ความมั่นใจ 70% · Nichirei สำรวจผู้ใหญ่ราว 14,000 คน คาราอา
เกะเป็นกับข้าวที่ชอบที่สุด ร้อยละ 67.4 อันดับหนึ่งห้าปีติด ผ่าน nippon.com ความ
มั่นใจ 90%

อาร์เจนตินา ชาวอินดูราวหนึ่งในเจ็ดของโลก Pew 2025 และชาวอินดูในอินเดีย
ร้อยละ 72 บอกว่าคนกินเนื้อวัวเป็นอินดูไม่ได้ Pew 2021 ความมั่นใจ 90% · ตลาด
หลักทรัพย์ธัญพืชโรซาริโอ ค่าเฉลี่ยในอดีต 72.9 กิโลกรัมต่อคนต่อปี ปี 2024 คาด
การณ์ 44.8 ต่ำสุดในรอบกว่าร้อยปี ผ่าน Buenos Aires Times ความมั่นใจ 85%
ตัวเลขน่าจะเป็นน้ำหนักชาก ยังไม่ยืนยัน · อะซาโดและชิมิซุริ รู้ทั่วไปด้าน
อาหาร ยังไม่ได้ตรวจกับแหล่ง ความมั่นใจ 80%

จีน สองคน Nassim Nicholas Taleb, The Black Swan ปี 2007 คำว่า narrative
fallacy ความมั่นใจ 95% · โอกาสได้สี่หรือต่ำกว่าต่อแขกหนึ่งคนราวร้อยละ 5.4 และ
อย่างน้อยหนึ่งในสิบสองใบราวร้อยละ 48 คำนวนจากกติกาถอนทอย ความมั่นใจ
ในการคำนวณ 99%

ไทย ข้าวมันไก่ในไทยมาจากข้าวมันไก่ไหหลำ กินกับน้ำจิ้มเต้าเจี้ยว คู่มือมิชลิน
ประเทศไทย ความมั่นใจ 90% · ข้าวมันไก่ไหหลำที่สิงคโปร์กินกับซีอิ๊วดำและซอส
พริกกระเทียม ตรวจไว้ในเล่มครัวไม่มีลิ้น ความมั่นใจ 80% · การรับกลิ่นหลังอายุ 80
Doty 1984 ความมั่นใจ 95%

๑

ข้อที่ตาย แยกส้อมของร้านแรกเป็นตัวแทนของมนุษย์ทั้งโลก ตายเพราะร้านแรกไม่ได้
ส้อมอายุ และไม่มีเด็กเลย · ร้านรถหนึ่งรอบคือหลักฐานว่าร้านดี ตายเพราะร้านหมิ่น

ร้านในเครื่องที่เหมือนกันทุกอย่างรอดแค่ราวสองในสาม · ประเทศของแขกคือความ
เสี่ยงใหญ่ที่สุด ตายเมื่อจานกลางกับจานสำรองครอบคลุมข้อห้ามที่วัดไว้แล้ว

ข้อที่หัด คำทำนายก่อนทอย 78 ในร้อย หดเหลือ 66 เพราะเพดานของบัตร · การ
ทดสอบที่ร่างไว้ครั้งแรกตั้งเกณฑ์ไว้ที่ค่าเฉลี่ย 7.8 ซึ่งหน่วยของบัตรกับหน่วยที่
ซ่อนอยู่ ผู้อ่านทดลองพบว่ามันจะเข้าสมมติฐานที่ถูกต้องเกือบทุกครั้ง แท้เป็นหน่วย
ของบัตรก่อนพิมพ์

ห้องที่ค้นไม่ถึง การใช้บัตรเก้าช่องของคนแอฟริกาและละตินอเมริกา ไม่พบงานที่เปิด
อ่านได้ งานของ Yao และคณะ ปี 2003 ที่รวมคนญี่ปุ่นไว้ ยังไม่ได้เปิด ตัวเลขว่าร้าน
อาหารได้รายได้จากลูกค้าประจำเท่าไร มีแต่ตัวเลขของอุตสาหกรรมที่อ้างต่อกันมา
จึงไม่ใช่

ข้อที่จะล้มคำตอบของเล่มนี้ การชิมแบบปิดตา กับคนจากหลายประเทศราวหนึ่งร้อย
สี่สิบคน ถ้าค่าเฉลี่ยบนบัตรของจานกลางต่ำกว่า 7.0 สมมติฐานของเล่มนี้ตาย และ
จานกลางที่ข้อมูลชี้ยังไม่ใช้จานที่ปลอดภัยที่สุด ถ้าความต่างระหว่างคนจากประเทศ
ต่างๆ กว้างกว่าที่เล่มนี้ทดสอบไว้มาก ข้อสรุปว่าประเทศของแขกแทบไม่สำคัญก็ต้อง
ถูกทิ้ง